

גזרת נע"ו/י (נחי ע"ו/י)

לגזרה זו שייכים כל הפעלים שעה"פ שלהם היא וי"ו או יו"ד, למשל: ק-ו-מ, ר-ו-צ, ש-י-ר, ר-י-ב, ב-י-נ

עבר	הווה	עתיד	קף [ק-ו-מ] [ש-י-ר]
קם, קם, שָׁר	קם, קָם, שָׁר	יָסוּם / יָסִים	קָם / קָמוּ / יָשִׁיר
נָסוּם, נָסוּג	נָסוּם, נָסוּג	יָסוּם, יָסוּג	נָסַג / נָסְגוּ
הָסִים, הָכִין	הָסִים, הָכִין	יָסִים, יָכִין	הָסִיף / הָסִיפוּ
הוּסַם, הוּכַן	הוּסַם, הוּכַן	יּוּסַם, יּוּכַן	הוּסַף / הוּסַפוּ
בכל הזמנים: תבנית XXו (חולם מלא, לה"פ מוכפלת) – עוֹדַד / עוֹדְדָה / הִתְעוֹדְדָה			פָּעַל, פָּעַלָה, הִתְפַּעַל [ע-ו-ד]

עוֹדְדוּ אֶת הַרְצוֹת!

ציווי

- קף – רועץ! רועצי! רוצו! רצנה! / שים! שימי! שימו! שמנה!
- נפצל – הסוגי! הסוגי! הסוגי! הסגנה! הכון! הכוני! הכונו! הכנה!
- הפציף – הרם! הרמי! הרמי! הרמנה! הכן! הכיני! הכינו! הכנה!
- פוצל – עוֹדְדִי! עוֹדְדִי! עוֹדְדִי! עוֹדְדִי!
- התפצל – הִתְעוֹדְדִי! הִתְעוֹדְדִי! הִתְעוֹדְדִי! הִתְעוֹדְדִי!

שם פועל: לָשׁוּב / לָרִיב – קף; לְהִדּוּן – נפצל; לְהִצִּיק – הפציף; לְקוֹמֵם – פוצל; לְהִתְלוּן – התפצל

שם פעולה: שָׁיְרָה (מִן הַפּוֹעֵל שָׁר) – קף; הִטְסָה (מִן הַפּוֹעֵל הִטִּים) – הפציף;

אִיתָנוּת (מִן הַפּוֹעֵל אִיתָנוּ), שׁוֹטְטוֹת (מִן הַפּוֹעֵל שׁוֹטֵט) – פוצל; הִתְרוֹמְמוֹת (מִן הַפּוֹעֵל הִתְרוֹמֵם) – התפצל

הערות לבניין קל

1. רוב הפעלים בבניין קף נוטים במשקל **פָּעַל**: נָם – יָנוּם, גָּר – יָגוּר, רָב – יָרִיב, שָׁח – יָשִׁיחַ
2. שלושה פעלים במשקל **פָּעַל**: מֵת [מ-ו-ת]; יָר [ע-ו-ר]; כָּן [כ-ו-נ] (ובנטייה: כָּן, כָּנָה, כָּנִים, כָּנוֹת)
3. שלושה פעלים במשקל **פָּעַל**: בָּש [ב-ו-ש] "בוש והכלם!"; טָב [ט-ו-ב] "מה טובו אהליך"; אָר [א-ו-ר] "ארו עיניו"
4. בינוני פָּעוּל בבניין קל: לוֹט בערפל (ובנטייה: לוֹט, לוֹטָה, לוֹטִים, לוֹטוֹת); בּוֹר ועם הארץ; "בור סוד שאינו מאבד אף טיפה"; "תהי דרכך סוגה בשושנים"

בניין נפעל – הערות על תבנית ה"סולם"

1. פעלים בבניין *פעל* מן השורשים מ-ו-ל, צ-ו-ד, ל-ו-ש, ש-ו-מ, ז-ו-נ, ד-ו-נ נוטים בתבנית ה"סולם" – **סול** (חיריק, דגש, חולם) בכל הזמנים – עבר, הווה ועתיד: התינוק **נמול** (אתמול) – התינוק **נמול** (עכשיו) – התינוק **ימול** (מחר). משמעות פעלים אלה היא סבילה: השועל **נצוד**; הבצק **נלוש**; האזרח **נשום**; העניין **נדון**; הצב **נזון** מעלים.
2. המילים **נמוח** [מ-ו-ח] ו**ננוח** [נ-ו-ח] משמשות בעברית החדשה כ**שמות תואר** או **כתוארי פועל**, למשל: תבשיל במרקם **נמוח**; הנער ישב **ננוח** בכורסה.
3. **לפני פה"פ גרונית** בתבנית זו יבוא **תשלוּם דגש**, כך שהמוספיות (נו"ן הבניין ואותיות אית"נ) תנוקדנה בצירי: **נעור** – **נעור** [ע-ו-ר]; **נאות** – **נאות** [א-ו-ת]. שימו לב להבדל בין **נאות** [א-ו-ת] שפירושו הסכים, לבין **נאות** [נ-א-ו-ה] שפירושו ראוי, הולם (למשל, התנהגות **נאותה**).
4. הפעלים **נצול** ו**נזקק** נוטים גם הם בתבנית ה"סולם", אך הם אינם שייכים לגזרת נע"ו/י, אלא לגזרת חפ"ן: **נצול** [נ-צ-ל]; **נזקק** [נ-ז-ק].

הערה לבניין הפעיל

הפועל **הוזיל** נוטה על דרך גזרת נפ"י בבניין *הפעיל* (כמו הוריד), אך הוא שייך לגזרת נע"ו/י, שכן השורש שלו הוא **ז-ו-ל**.

הערה לבניין הופעל

כדי לקבוע לאיזו גזרה שייך פועל בבניין *הפעיל* מהתבנית ה**וסם** יש להטות אותו בבניין הפעיל (הבניין הפעיל של הופעל):

- ארגון ההגנה ה**וקם** ב־1920, כלומר מישהו ה**קים** אותו. ← שורש **ק-ו-מ**, גזרת נע"ו/י
- הדגל ה**ורד** לחצי התורן, כלומר מישהו ה**וריד** אותו. ← שורש **י-ר-ד**, גזרת נפ"י
- קצב הריצה ה**ואט**, כלומר מישהו ה**אט** אותו. ← שורש **א-ט-ט**, גזרת ע"ע

הערה לבניינים הכבדים: פיעל, פועל והתפעל

בבניינים *פעל*, *פעל* ו*התפעל* קיימת נטייה **גם על דרך השלמים**, למשל: **קים**, **קים**, **התקים** [ק-ו-מ]; **סים**, **סים**, **הסתים** [ס-י-מ] וגם, כמובן, שמות פעולה על דרך השלמים הגזורים מאותם פעלים: **סיום**, **קים**, **התקמות**, **התמיןנות** וכד'.

דובי הפנדה ניזונים מעלי חזרן (במבוק)

היפהפיה הנמה

ידיעות אחרונות

מחיר	מחיר	מחיר	מחיר	מחיר	מחיר	מחיר	מחיר	מחיר	מחיר
4.50	5.00	5.50	6.00	6.50	7.00	7.50	8.00	8.50	9.00

סיומה קדימה

הבדק והחלטה

בדיון שהתקיים אתמול שמח הנישום את תלונותיו בפני כבוד השופטת נאור. עמ' 1-2